

NOORD-BRABANDER.

Dicere verum.
Quid vetat? HORATIUS.

NUMMER 89 'S BOSCH DONDERDAG 26 JULIJ 1832.

Portugal.

LISSABON, 5 July.

EXPEDITIE VAN DON PEDRO.

(Uitbreijt uit de Maand van Lissabon van den 4 July)

DEPARTAMENT VAN OORLOG.

De heer de Graaf de S. LAURENCO, lid van den staatsraad, minister van oorlog, zal, voor de uitvoering van de tegenwoordige waken en de noodige bezigeling geven.

Op het paleis van Cachias, den 30 juni 1832; met de handtekening van Z. M. (July 5).

DAG-ORDER.

Hoofdkwartier. — Paleis van Cachias, den 7 July. Aftersoorlochtigste heer, de Koning, bevel, aan U. Exc. het schrift te bezorgen van het besluit van den 30 juni, betreffende de districten in staat van beleg verplaatst, gevolgd de opstandelingen de kusten des koninkrijks moeten naderen.

Ik geef Uwe Exc. hiervan verslag, op dat gij de noodige bevelen en bepalingen geeft. (2 July.)

Graaf de S. LAURENCO.

VAN DEN ALLERDOORLUCHTIGSTEN CAAR VAN DARAGONA. — 6 July, DEPARTEMENT VAN BUITENLANDSE ZAKEN. — Circulaire getoonden aan den nunciüs van Z. H., aan den buitengewonen gezant van Zijne Katholyke Majesteit, aan den zaakgelastigden der vereenspl. Staten en aan de consuls der andere vreemde nation in deze hoofdstad residentende.

Daar deze koninkrijken bedreigd worden met den aanval van een gepremedeerde expeditie, van den onbetwistbaarsten en vertergendsten aard, wezenlijk samengesteld uit onrust stichtende bouwstoffen, uit onderscheidene vreedende streken, in vreedende landen gevormd, met wapentuig, schepen, soldaten, equipagen, vrees en krijgshoeften, toebehoorende aan vreemde landen, welke wezenlijk de zee en militaire magt der portugesche opstandelingen nitmaken; een aanval, waarvan het doel is de onafbankelijkheid der portugesche natie aan te randen, strijd met den nationalen wensch van vele millioenen inwoners, ten einde den burger oorlog en de wreedste regeringloosheid mede te brengen; een aanval herkend op eene wijze om de eerbiedwaardige instellingen der monarchie omver te werpen en al hare titels van roem te vernietigen. In deze omstandigheden heb ik de eer u te berichten, mijnheer, dat, wanneer een land met inraal bedreigd of een Staat in gevaar gesteld wordt om het sonneel van eenen militairen twist te wezen, het voegzaam is al datgeen te verwijderen, hetwelk de werking der geconsolideerde autoriteiten kan in den weg staan, aangezien geen gouvernement beroofd kan worden van het recht om voor zijn eigene verdediging te waken en de pogingen zijner vijanden te betrieden.

Ten gevolge van dit grondbeginsel waarschuwen wij al diegenen, welke zich in eene onzijdige stelling bevinden, om in tijds hunne maatregelen te nemen, ten einde alle ongeluk te vermijden, want indien de kooplieden hunnen handel, even als in tijd van vrede voortzetteden en zij verliezen mochten ondervinden, zouden zij hunne klagen in de oogen van diegenen, wier gebied zij hebben blijven bewonen, twijfelachtig maken.

Daar zich dus uitland in eene dergelijke gesteldheid bevindt, heeft de Koning, mijn meester, besloten, alle middelen aan te wenden, om de monarchie en de eer der natie te redden; en een besluit afgekondigd, waarvan ik u een afschrift toezend, spakt gij naar behooren moget handelen.

Zoodra de staat van beleg, overeenkomstig dit besluit, zal verklaard zijn, sullen alle maatregelen moeten genomen worden om de aanpakking des vijands te verhinderen, en alle gemeenschap met de vestingen en districten, welke zich in staat van

beleg bevinden, zal, gedurende de tegenwoordigheid des vijands, verboden zijn.

A deze mededeeling doende, heb ik tevens de eer u te verklaren, als ook aan alle onderdanen uwer patrie en aan alle vreemdelingen, die bij voorken in het land willen blijven om zich te onderwerpen aan de wetten en aan de bevoordingen der bevestigde tractaten, dat de geheele bescherming van het gouvernement van Z. M. zullen genieten, waartoe hij alle ten uwer beschikking gestelde middelen zal gebruiken.

Ten gelijken tijde protesteert het gouvernement van Z. M. bij voorraad plegtiglijk tegen alle klagen, welke, ten gevolge van dezen twist, en waarvoor geen gouvernement kan op nieuw heft kunnen verantwoordelijk zijn, mochten worden aangeheven.

God behoude u!

Graaf de S. LAURENCO.

Op het paleis van Cachias, den 4 July 1832.

Engeland.

LONDEN, 22 July.

Men is hier zonder enig nader nieuws van Portugal.

— Vrijdag avond heeft het huis der gemeenten met eene meerderheid van 79 stemmen besloten, dat de ministers gemagtigd worden om voort te gaan met de betahingen voor de rus-nederlandsche leening.

— Sedert eenigen tijd is de cholera op nieuw in Londen uitgebroken. Tot nog toe heeft de regering geene dagelijkse opgave van het aantal zieken en overledenen doen bekend maken. De heer Thompson heeft woensdag in huis der gemeenten verklaard, dat er binnen het geheele district van Londen dagg om trent dertig of veertig menschen door de cholera aangetast worden en dat getal der gestorvenen trentig of dertig bedraagt.

Frankrijk.

PARIS, 21 July.

Men wil sedert een paar dagen met zekerheid weten dat de wetgevende kamers tegen den 15 october bijeen worden geroepen.

— De hertog van Orleans zal den 24 dezer eene reis door de westelijke departementen ondernemen.

— Bij ordonnantie van den 6 dezer is de nationale garde van Lyon wederom georganiseerd.

— Het huweliks-ontwerp tusschen den hertog van Nemours en prinses dona Maria schijnt nog altijd op 't uil te blijven, om voltrokken te worden zoodra het gezag der Koningin in Portugal zal hersteld zijn.

— Bij het departement van de marine wordt druk aan uitrustingen gewerkt. Men verneemt, dat het eene groote bestelling van musketten en andere vuurroeren heeft gedaan en ontrent het deveren van eene aanzienlijke hoeveelheid scheepsbehoefden, alsmede stoomwerktuigen, steenkolen en andere dergelijke zaken met eenige aannemers te Parijs overeen gekomen is.

— Er zijn depêches van den heer de Roynval, onzen ambassadeur te Madrid, aangekomen, die, zoo als men verzekert, behelzen, dat er reden bestaat om te gelooven, dat Spanje zich met de portugesche zaken zal inlaten, byaldien den Pedro in zijne onderneming moget slagen.

Van Aix schrijft men van den 14 July, van 10 uren des avonds het volgende: Heden, verjaardag van den 14 July, is er in de herberg du Cours een patriotsch gastmaal gehouden. Daarbij werden eeredronken ingesteld: voor de vryheid, Lafayette, den 14 July, de vereeniging der volkeren, ens. Daarop is het feest eeben optogt door de stad gaan houden, met driekleurige vanden voor zich uit, en onder het zingen van onze patriotsche liederen, maar de politie had goedgevonden de feestvreugden verstoren. De generaal Gravaque, in dit oogenblik hier om de baden te gebruiken, is de patriotten gaan toespreken, die onder der bejugging van geen kwaad in den zin te hebben, hem met een duizendwerf herhaald vrant! begroeteden, terstond gevolgd door de kreten: weg met Chave! weg met den 18 July! En daarop werden de patriotsche gezangen met vernieuwde opbeleving aangeheven. Omstreeks 10 ure voor het koffijbaas van de herberg, waar de fatsoenlijkste lieden zich verzamelden, werd het wandelend feestgezelschap ooringd door de politie.

den heer *Chava* aan derzelver spits, en, met tegenstande zich daar ter plaatse een aantal dames tegenwoordig bevonden, hebben de soldaten op het hun, zonder eenige voorafgaande communicatie gegeven kommando, er op storm geloopt. De dames vlugten naar binnen in het koffijhuis en zelfs was de heer president der civiele rechtbank genoodzaakt insgelijks naar binnen het koffijhuis te vlugten, ten einde de bajonetten te ontkomen. Het getal der gewonden of dooden is nog niet bekend. Wij leven in een tijdstip van anarchie. God alleen weet waar het heef moet. Hij behoede ons tegen den burgerkrig, welke onze overheden zich tot taak schijnen gesteld te hebben ons te berokkenen.

— Het gerucht heeft geloopt dat een der zonen van den generaal *Bourmont* dezer dagen zich te Parijs heeft bevonden, en dat het dezer agent van *Holywood*, alleenlijk door middel eener zeer verwickelde vermomming gelukt is zich aan de tegen hem gerigte vervolgingen te onttrekken.

— Den 27 dezer maand zal er eene zonsverduistering zijn; het begin zal plaats hebben te Parijs, ten 2 ure 5 minuten en het einde ten 2 ure 54 minuten; ten half 3 ure zal een acht tiende gedeelte der zon aan het benedenste gedeelte verduisterd zijn; deze eclips zal zichtbaar zijn in Frankrijk, Spanje, Italië, Griekenland, Afrika en aan de westkust van Amerika.

— Zaterdag den 14 dezer (op dezelfde dag als in een groot gedeelte der Nederlanden en België) zijn er in onderscheidene streken van Frankrijk zware onweersbuijen, vergezeld van verschrikkelijken hagel, gevallen, die groote schade en verwoestingen hebben veroorzaakt.

— Volgens berichten zouden de heeren *de la Mennais* en *Montalembert* den 8 dezer uit Rome over Beieren en de Rijn provincien van Duitschland tegen de heft van september te Brussel terug zijn.

— Een brief van Corfu, geplaatst in de *Notizie del Giorno*, verzekert, dat de kommandant *Travellas* den 1 mei op de citadel van Patras de vlag van prins *Otto* geplant heeft, met het opschrift: *Otto I, Souverein Vorst van Griekenland*. Andere kommandanten op het vaste land van Griekenland en in den Peloponesus, hebben op dezelfde wijze gehandeld.

— De buitengewone kracht hervatting van de cholera begint de vreeze der hoofdstad bewoners te herlevendigen, die reeds een oogenblik gehoopt hadden voor altijd van de plaag te zullen ontheven zijn. Deze nieuwe gestalte van de cholera was overigens door de geneesheeren voorspeld geworden, die zijnen gang in onderscheidene landen hebben waargenomen. Zoo is, bijv., te Berlijn de tweede cholera-anval vreedder geweest dan de eerste, die reeds veel kwaad had gedaan. Wat er van zij, de cholera morbus heeft sinds eenige dagen zijn eerst en vreeselijk karakter wederom aangenomen; hij is noch in aard, noch in vorm veranderd; de zieken zijn blaauw, koud, zonder merk bare polsklopping, en de meesten sterven nu in veel korteren tijd dan men zulks in den aanvang der plaag heeft waargenomen.

Men berigt dat de cholera zich in het kasteel van St. Cloud heeft geopenbaard, en dat sinds weinige dagen elf der hofbeambten aan de kwaal zijn overleden.

De cholera blijft voortwoeden. De dagbladen bevatten lange naamlijsten van aan dezelve bezwijkende personen van onderscheiding.

Aan de cholera zijn 20 menschen meer dan gisteren overleden, namelijk 225.

— Berigten uit Quebec, in Canada, melden, dat de cholera aanzienlijk in dat land toeneemt; van den 8 tot den 18 juni waren er 800 aangetast, waarvan 500 gestorven zijn.

Belgie.

BRUSSEL, 21 July.

Nadat onderscheidene dagbladen het berigt hadden overgenomen, dat de conferentie geweigerd had de nota door den generaal *Goblet* op den 7 dezer overhandigd, aan te nemen, verklaart de *Moniteur Belge* van heden, op hooger gezag, dat dit berigt ongegrond is.

De *Emancipation* deelt daarenhoven eene particuliere correspondentie mede, welke van zeer goeder hand zoude komen, en hoofdzakelijk van den navolgenden inhoud is; "De onzekerheid omtrent de laatste besluiten der conferentie heeft opgehouden; dezelve heeft op den 13 dezer aan den belgischen gemagtigden, eene nota overhandigd, waarbij hem van de ontvangst der zijne van den 7 dezer gedagteekend, kennis wordt gegeven, en waarbij hij tevens wordt opmerkzaam gemaakt, dat de laatste mededeelingen, van wege Z. M. den Koning der Nederlanden aan de conferentie gedaan, eene merkelijke toenadering, vooral ten aanzien der kwestie van het grondgebied, aanduiden; terwijl onderscheidene andere punten, daarbij behandeld, door de juistheid der, van de zijde van het nederlandsch gouvernement, gemaakte aanmerkingen, de aandacht der conferentie verdienen. Intusschen heeft deze bij Z. M. den Koning der Ne-

derlanden in den geest van de vorige nota van den 17 dezer besleusing aangehouden.

— In den loop van gisteren is er op het bureau van buitenlandsche zaken raad van ministers gehouden. Dezelve heeft vrij lang geduurd, en is gewijd geweest aan het onderzoek van het laatste protocol der landensche conferentie, hetwelk de nieuwe voorstellen aan Koning *Willem* houdt, in antwoord op zijne laatste mededeelingen. Dit protocol, even als eenige andere depêches van den generaal *Goblet*, zijn door den heer *de Besulieu*, aide de camp van den generaal, aangebracht. Het schijnt, dat onze ministers het diepst geheim willen bewaren, over den inhoud dezer van Londen hen toegezonden stukken, en over den aard der beraadslagingen, waartoe zij aanleiding geven.

— Laatsleden zaterdag heeft Z. M. de Koning het *Te Deum* in de St. Gudulekerk, ter gedachtenis van den verjaardag der aanvaarding zijner regering, bijgewoond. De stoet, die hem vergezelde, was allertuisterrijkst. Mgr. de aartsbischoep van Mechelen; sir *Adair*, gezant van Engeland; de heer *de Tallenay*, zaakgelastigde van Frankrijk; een aantal leden van den senaat, van de kamer der vertegenwoordigers, de rechtbanken, de burgerlijke en militaire autoriteiten waren daarbij tegenwoordig. Na den dienst woode Z. M. de parade van het garnizoen van Brussel bij, en ontving na den afloop derzelve, in een gehoor, de dankwenschingen van de gezanten, de geestelijkheid en een aantal andere personen van aanzien; des avonds was de stad geillumineerd.

— De regimenten jagers zullen met een vierde vermeerderd worden, hetwelk deel van het reserve leger zal uitmaken, men houdt zich eveneens bezig met de vorming van een derde eskadron koninklijke ginfles. "Donderdag laatst zijn 40, 1 dezer dagen te Brussel aangekomen, kassions met munition van hier vertrokken, den weg naar Leuven nemende.

— De eerste uit Doornik vertrokken eskadrons kurassiers, moeten zich, volgens hetgeen men van daar schrijft, naar de zijde van Maastricht begeven.

— Van Doornik schrijft men, dat voor weinige dagen een duizendtal bommen naar Antwerpen zijn vervoerd.

— De baron *de Loë*, die als gezant naar het Hof van Weenen zou vertrekken, zal vooraf zich nog eenigen tijd in de omstreken van Luik ophouden.

Van den 23.

De *Emancipation* behelst onder dagteekening van 20 juni uit 's Hage den volgenden brief: "Er is een kabinetsraad gehouden over de nieuwe voorstellen der conferentie. De heer *Roth* was er bij tegenwoordig; dit is een heftige van 's Konings verbodiging der bijzondere gevoelens; want de heer *Roth* wordt beschouwd als de vijand van alle besluit, hetwelk den oorlog tot gevolg kan hebben.

"Zie hier den zin der in de vier artikelen vervatte voorstellen: onmiddellijke toetreding tot het tractaat van 15 november, onder voorwaarde dat de antwerpsehe citadel niet zal optruimd worden dan 14 dagen na het nitwisselen der ratificatie van een tusschen Holland en België te sluiten definitief tractaat. Voorloopige vaststelling van matige tarieven op de Scheldtvaart, op veel lagere maatstaf dan die, op de Rijnvaart is aangenomen. Van alle aan de redetwist onderhevige artikelen uitlegging in den zin der memorie van de Conferentie in dato 26 januarij.

— De Koning zal, volgens *l'Emancipation*, den 22 der aanstaande maand naar Frankrijk op reis gaan; zijn huwelijk zou den 7 gesloten en hij met de nieuwe belgische koningin den 9 terug komen.

— Den 20 hebben zich 17 nieuwe cholera-gevallen hier geopenbaard; den 21 niet meer dan 8, en tot gisteren op den middag slechts 2; in het hospitaal bevinden zich 23 zieken, en 10 aan de heterhand; de ziekte schijnt minder hevig van aard te worden en minder personen aan te tasten.

De laatste opgaven van Gent houden: den 21sten 11 sterfgevallen en 28 nieuwe aangetasten; den 22sten 7 sterfgevallen en 17 nieuwe gevallen. — Te Antwerpen zijn den 20sten 11 nieuwe gevallen en 5 sterfgevallen geweest; den volgenden dag 12 nieuwe en 4 sterfgevallen.

Nederlanden.

HERTOGENBOSCH, 23 July.

Volgens de opgave in ons vorig nummer waren op zondag den 22 dezer des morgens te Schiedamschen aan de cholera onder behandeling gebleven 27 zieken. In den loop van dien dag tot den 23 des morgens zijn bijgekomen 22, alzo 99 te zamen, waarvan 12 overleden en geen hersteld zijn; bleven onder behandeling 87 personen.

In den loop van dien dag tot den 24 des morgens zijn bijgekomen 14, te zamen 101, waarvan overleden 10 en 9 hersteld; bleven onder behandeling 82 zieken.

— Op den 22 waren te 's Hage onder behandeling gebleven 133 zieken; tot den 23 des morgens ten 6 ure zijn slechts 11 bijge-

komen in het geheel 35, waarvan 2 overleden en 1 hersteld zijn; bleven onder behandeling 32 zieken.

In den loop van dien dag tot den 24 des morgens zijn bijgekomen 4, te zamen 36, waarvan overleden 1, hersteld 4; blijven in behandeling 31 personen.

— Te Rotterdam heeft, volgens de *Staats Courant* van heden, dezelfde ziekte vier personen aangetast, waarvan één hersteld en één overleden is.

— Zoo men vernéemt, heeft H. K. K. H. mevrouw de prinses van Oranje, aan het hospitaal te Scheveningen kleederen doen uitreiken, om de herstelde zieken, bij het verlaten van het geslacht, te gerijven, en alzoo wederom een bewijs gegeven van eenen doelmatigen onderstand.

— H. K. K. H. de prinses van Oranje is II. dinsdag van Soestdijk te Raamsdonk aangekomen en aldaar met den grootsten geestdrift ontangen. Z. K. H. de prins van Oranje benevens hoogstdezelfs zonen zijn haar te gemoet gereden en hebben zich op zondag naar het kamp bij Reijen begeven, hetwelk de Vorstin met hare tegenwoordigheid wel heeft gelieven te vereeren; gisteren is H. K. K. H., na de groote exercitien in het kamp anderwaarts te hebben bijgewoond, van Breda naar Soestdijk vertrokken.

— Van Vlissingen wordt den 19 dezeter gemeld.

Met den middag zag men van den toren op de rassen eene galjas vast zitten, en kort daarna eene sloep, welke door den aanhoudenden wind al meer en meer werden opgestuwd, en dus met het vallende water aan het stooten geraakt zijnde, werd door de equipage der sloep besloten het vaartuig te verlaten, en zich zoo mogelijk te redden, welke dan ook, volgens rapport, aan wal is gekomen. De loodsboot van Vlissingen, die ter redding was gezonden, kon, uithoofde van de zwars branding en den noordelijken wind, niet bij het schip komen; doch heden morgen weder pogingen gedaan zijnde, is het den schipper J. Engels van gemelde loodsboot gelukt, om vijf menschen van het bovenschip, hetwelk drijvende was, van het op de rassen verbruzelde galjasschip te redden; de kapitein, een jongen en de kok, welke over boord zijn gegaan om zich door zwemmen te redden, zijn gesongelukt. Het is gebleken te zijn de pruisische galjas *Drey Julen*, kapitein J. J. Ronjen, komende van Koningsbergen, met eene lading gerst en erwten.

Heden morgen zijn de manschappen, die zich van de sloep gered hebben, in eenen deerniswaardigen toestand te Vlissingen aangekomen. De sloep was de *Philippine*, kapitein J. C. Barthelemy van Koningsbergen, met tarwe, naar Antwerpen. Het volk is terstond van wege het pruisisch consulaat verzorgd.

— De bevolking van de provincie Vriesland heeft op den 1 januarij van dit jaar bedragen 207,852 zielen.

— Uit Ancona meldt men van den 8 juli: Den 4 dezer is de fransche flotille uit de haven vertrokken en op de reede geankerd, alwaar zij thans nog ligt. Gisteren avond kwam hier met den meesten spoed de bataillons chef *Cardon* aan, om het kommando der citadel op zich te nemen. Heden ochtend is de aan den staf toegevoegde adjudant van den oorlogsminister met eene geheime zending naar Romagna op reis gegaan. Generaal *Cubieres* heeft menigvuldige conferentien met de municipaliteit en de gedeputeerden, om voor het onderhoud der emigranten, te weten die uit Romagna, te zorgen, van waar nog aanhoudend vluchtelingen aankomen. Gisteren avond arriveerden 15 derzelve: Men arresteert hier veel slecht volk, dat onder den dekmantel van liberalismus allerlei wanbedrijven vermeent te mogen begaan. In Romagna is dit anders. Volgens zeggen van brieven wordt daar de meening vervolgd. Te Meldola hadden de gendarmes twee achtbare burgers in hechtenis genomen, waardoor eene volksbeweging was te weeg gebracht. Te Castel-St.-Pietro heeft men 13 jonge lieden van de liberale partij, welke zich aan geenerlei buitensporigheden hadden schuldig gemaakt, in arrest genomen. Hier loopt het gerucht, dat te Rimini een klein legerkamp van 10 à 12,000 Oostenrijkers als observatiekorps zal gearresteerd worden. Ook schrijft men uit Cesena, dat aldaar de doormarsch verwacht werd van verscheiden duizenden Oostenrijkers. De aankomst van het linesschip *Suffren* en twee fregatten schijnt, naar luid van brieven uit Parijs en Toulon, thans zeker te zijn; men wil dat die schepen het restant der kompagnie artillerie, welke met de *caravans* herwaarts is gebracht, als ook de andere helft der batterij, voorts eene kompagnie van het corps der genie, een detachement van het 56ste en 2 bataillons van het 25ste regement aan boord hebben. *Post-scriptum*: Een schip brengt de tijding aan dat in Griekenland de grootste oneenigheid heerscht en zich vijf geheel op zich zelve staande regeringen gevestigd hebben. Allen moeten nogtans geneigd zijn om hun gezag in handen van den nieuwen Koning neder te leggen.

— Volgens de staten die bij gelegenheid van de voordragt tot gedeeltelijke invoering van de kadastrale grondbelasting, aan de leden der tweede kamer zijn overgegeven, is het bedrag der dijk- en polder lasten, waarmede de berekende huurwaarden der landerijen, moet worden verminderd, bepaald als volgt:

voor het kanton	Grave.	2385
•	Zevenbergen.	33937
•	Breda.	505
•	Hensden.	61200
•	Oosterhout.	9120
•	Waalwijk.	8823
•	Bergen op-Zoom.	15999
•	's Hertogenbosch.	1387
•	Oudenbosch.	6757
•	Boxtel.	553
•	Rosendaal.	4113
•	Ravenstein.	880
•	Boxmeer.	936
•	Oss.	11031

Te zamen . . . 157635

Bedragende het berekend inkomen der ongebouwde eigendommen eene somme van 6,167,693 guld.

Hoe duurzaam zijn de afgekondigde grondwetten, en hoeveel brengen zy toe tot de vastheid der Staten!

In Duitschland is, ten gevolge van een klein geschrift, eene lijst van alle afgekondigde grondwetten, welke van het jaar 1791 tot het jaar 1829, bestaan hebben, in het licht verschenen.

Deze lijst is overgenomen in eene geachte verzameling, *la Revue europeenne*, een werkje in november II. uitgekomen. Hieruit blijkt dat er, in den tijd van 38 jaren, in de verschillende europesche Staten 152 constitutien bestaan hebben, waarvan 87 vergeten zijn, hetzij omdat zij nooit eenige uitwerking hebben gehad, hetzij omdat zij van zelve vervallen zijn, hetzij eindelijk omdat zij door de magt zijn afgeschafft geworden. Dit geschiedkundig stuk is zonder tegenspraak eene zeer welsprekende en leerzame les van hooge staatkunde; het toont, welke de kracht en het gezag van al die constitutien is, die als kaartenhuisjes op elkander vallen.

In Frankrijk heeft men 12 constitutien gehad, waarvan 11 geheel en al vernietigd zijn; namelijk: die van 3 september 1791, die van 24 juni 1793, welke nooit is uitgevoerd, het revolutionair gouvernement vastgesteld den 24 augustus 1793, de constitutie gezegd van het jaar III, en vastgesteld den 23 september 1795, de constitutie gezegd van het jaar VIII in 1799, de zoogenaamde organieke senatus-consulten van den 2^{en} en 4^{en} augustus 1802 en 18 mei 1804, de constitutie van den senaat van den 6 april 1814 en de additioneele acte van den 22 april 1815. Het charter van 1814, hetwelk de maker van de lijst beschouwt als blijvende bestaan, is naderhand gewijzigd of liever door een nieuw vervangen; zoodat men zou kunnen zeggen, dat de 12 constitutien alle afgeschafft zijn. De 13^e alleen, die van 1830, bestaat nog.

In Zwitserland hebben 9 algemeene constitutien bestaan, eene in het jaar 1798, 3 alleen in het jaar 1801, 2 in 1802, de acte van bemiddeling in 1803 en de constitutie van den 7 augustus 1815; deze laatste is de eenigste, welke nog bestaat. Al de anderen waren onder den invloed van Frankrijk gemaakt. Daar en boven zijn er 24 bijzondere constitutien voor de verschillende cantons geweest; zij bestaan nog, met uitzondering van 2.

Italie heeft onderscheidene partiële constitutien elkander in verschillende Staten zien opvolgen. In Lombardije zijn in 1797 en 1798 voor de in alpijnsche republieken 2 constitutien geweest, in 1802 eene voor de italiaansche republiek, in 1805, onder *Bonaparte* 3 statuten, en de daarstelling van het lombardo-venetiaansch koninkrijk in 1815, den 24 augustus. Genua heeft 7 constitutien gehad, welke alle zijn afgeschafft, 2 in 1797, den 6 juni en 2 december; eene den 2 september 1801, 2 den 26 juni en den 1 december 1802, de inlijving met Frankrijk in 1805 en de constitutie van den 19 april 1814. In den Kerkelijken Staat besloot men, in 1798, eene republikeinsche constitutie; daarna zijn er, in 1816 en 1824, twee decreten van *Pius VII* en *Leo XII* geweest, welke men als constitutie kan beschouwen. Te Napels zijn 5 constitutien geweest, eene van den 20 juni 1808, opgemaakt zoo als men zegt, door den heer *de Mosburg*; in 1816, in 1820 en eindelijk den 26 mei 1821; deze laatste is de eenige, welke is blijven bestaan. In Sicilie zijn er 4 geweest, eene in 1812, eene in 1815, eene in 1816 en eene in 1821; zij zijn alle afgeschafft.

In Griekenland zijn in 7 jaren, 7 constitutien geweest, die van den 4 november 1821, van den 16 november en van den 1 december daaraanvolgende, geene van deze is ten uitvoer gebracht. Den 15 januarij 1822 maakte men eene nieuwe, eene andere in april 1823, eene andere den 17 mei 1827 en eene laatste den 3 februarij 1821. De maker van de lijst toont deze laatste als nog bestaande aan; wij gelooven dat zij naderhand is vernietigd. De Jonische eilanden hebben 2 constitutien gehad, die van den 6 december 1807 en die van den 28 december 1817, welke nog van kracht is.

Spanje heeft drie constitutien gehad, die door *Bonaparte* op den 6 juli 1808 gegeven, die der Cortes van Cadix, van den 19 mei 1812, en die der Cortes van Madrid, van den 7 mei 1820. Alle zijn afgeschafft. Portugal heeft 2 constitutien gehad, die der Cortes van den 1 oktober 1820 en die van don *Peira*

NUTTIGE VOORSCHRIFTEN

TEGEN DEN

AZIATISCHEN BRAAKLOOP,

door de HOOFD-KOMMISSIE welke in deze provincie belast is met het oppertoezicht op alles wat tot deze ziekte betrekking heeft.

Door de Aziatische Braakloop ook tot ons vaderland doorgekomen, welke door de Hoofd-Commissie de volgende nuttige voorschriften, welke tot grondslag gediend hebben van de door haar aan onderscheidene autoriteiten verzondene instructien, de aandacht en naleving van een' ieder aan te bevelen, dewijl het afiveren en tegengaan van de verspreiding dezer ziekte, voornamelijk in het wegnemen der voorbeschikkende en gelegenheid gevende oorzaken te vinden is. Dezelve zijn:

1. Reinheid van den mensch en van al hetgeen hem omringt; men wassche zich derhalve zuiver en meer dan gewoonlijk; zoo mogelijk door middel van een watten bad met wat zeep, doch zorg hierbij, dat het ligchaam niet bezweet rake noch te schielijk bekoele; men moet derhalve maar eenige minuten in het lauw water blijven, zich schielijk verwijtende met een doek om het bloote ligchaam te droogen.

2. Men lichte zoo veel mogelijk zijne woning, vooral zijne slaapvertrekken, door het open zetten der vensters bij goed weder, doch zorg hierbij niet tusschen togt te plaatsen.

3. Men vege en stoffe alle plaatsen van zijne woning behoorlijk, schrobbe de vloeren van enge vertrekken en alwaar vele menschen bij elkander wonen, zoo als voornamelijk de woningen der arme menschen en der geringe klasse in enge en bevolkte straten; de kinderschooltjes, de huizen van visschers, slagters, poeliers, herbergiers, passanhuizen, gevangnissen, ziekenhuizen, wachthuizen en soortgelijke, doch zorg, dat men het water daarbij behoorlijk opdrijve, dewijl groote vochtigheid ook nadeel doet.

4. Men scheppe de goeten en riolen, zoo wel binnen als buiten huis, dagelijks uit, spele dezelve door en verwijdere dadelijk alle onreinheden, hetwelk voornamelijk te pas komt, alwaar zieken zijn, of kleine kinderen gevonden worden.

5. Men wachte zich om den afval van plantaardige en dierlijke zelfstandigheden, doode dieren in het water te werpen, als ook om dezelve onbegraven in de open lucht te laten liggen, dewijl hierdoor de voornamelijke bronnen des levens en der gezondheid, water en lucht bedorven worden.

6. Men latte alzoop de deugdzaamheid van het water, hetwelk tot drinkwater of tot toebereiding van spijzen dient, en op de putten of bakken, waarin het vergaderd of bewaard wordt.

7. Men drage flanel op het bloote ligchaam, doch voornamelijk op den onderhuk en de voetzolen.

8. Men wachte zich vooral van het misbruik van sterken drank en van hevige en nederdrukkende gemoedsaandoeningen, zoo als onmatige vrees, droefheid, kommer, gramschap en wellust.

9. Men houde in slapen en waken, rust en beweging, koude en warmte, eten en drinken den middelweg.

10. Even zoo zeer als de hoovesheid van spijzen nadeel kan doen, dient men ook op de hoedanigheid derzelve te letten.

Gezouten en gezouten visch en vleesch is af te raden, zoo als daar zijn: oude haring, bokking, schotten, stokvisch, labberdaan, pekervleesch, garstig spek enz. Men koopte niet

meer doode of ziek gevangen visch, welke in lage of sulstaande plaatsen, en in de rivieren, kan gevonden worden, dikwerf daarop op het water ligt en gemakkelijk gevangen wordt.

Men wachte zich van alle onrijpe vruchten, en zorg dat dezelve, vooral in den tegenwoordigen tijd, niet door de kinderen gegeten worden, en wanneer de cholera in een plaats heerscht, ete men geene windrige of zware spijzen, zoo als rauwe komkommers, veel salade of koel, rauwe pruimen, koude karnemelk, spekstruif en zure bieren; deze laatste waarschuwing is ook vooral in den tegenwoordigen tijd op den landman toepasselijk, welke hierbij nog de vooral schadelijke gewoonte paart, van na zwaren arbeid bezweet dikwerf op den vochtigen grond te gaan slapen, deze diende in de plaats van karnemelk, zuiver water met een weinig brandewijn of genever vermengd, te drinken; men voede zich bij voorkeur met goed versch rundvleesch en groenten, terwijl kalfvleesch, het matig gebruik van varkensvleesch en versch gevogelte, als ook rijpe vruchten en versche visch, indien het gebruik hiervan met vleesch gepaard gaat, niet schadelijk is; goed gehopt bruin bier, is als gewone drank toe te laten, terwijl het matig gebruik van zuiveren wijn ook met water gemengd, en bij voorkeur de Bordeaux-wijn aan te bevelen zijn; kofij en thee zijn onschadelijk voor diegenen, welke gezondheidsstoestand het anderszins niet verbiedt, is een rijkelijk gebruik van alle specerijen, welke gewoonlijk als toebereiding tot spijzen gebruikt worden, aan te bevelen, terwijl de geringere klasse meer mostaard en peper dan gewoonlijk gebruiken kan.

11. Diegenen, welke eenen levenstegel volgen, met deze voorschriften nagenoeg overeenkomende, doen goed van aan denzelfden niets te veranderen; wanneer de cholera echter in een plaats heerscht, stelle men zich nimmer buchten aan de lucht bloot, ete men niet te veel op eens, doch meer malen per dag.

12. Het ontijdig gebruik van alle geneesmiddelen, als voorbehoedingsmiddelen, is veel meer af- dan aan te raden, terwijl men best doet bij de geringste ongesteldheid, dadelijk bevoegde geneeskundige hulp in te roepen.

13. Wij moeten kalnte van ligchaam en geest aanraden; een rustig geweten, eene volkomene overgeving aan en vertrouwen op de Voorzienigheid zijn de groote voorbehoedingsmiddelen, en wij bevelen deze met de overige voorgeschrevene maatregelen van voorzorg, onzen natuurgenoeten ten sterkste aan.

14. Ten slotte mogen wij hier nog bijvoegen, dat de voorschriften, in deze aanbeveling vervat, zullen gereedelijk tot de gegronde gevolgtrekking leiden, dat dezelve wel door de meerzeggenden, doch zeer bezwaarlijk door de geringe klasse, bij welke de cholera zich het eerst vertoond, en het meest verspreid, kunnen opgevold worden; het is tot wegaeming van dit gewigtig bezwaar, dat wij de milddadigheid van elken weldenkenden inroepen, ten einde individueel of wel door collegien, doeltmatige uitdeeling kunne geschieden, van al datgene, wat ten deze noodzakelijk is, en waarvan zeep, schoon lijnen, verwarmende kleedingstukken, gezondheidssoepen en verder goed voedsel, eene aanzienlijke plaats bekleeden.

De Hoofd-commissie voornoemd,
P. T. VERMEULEN, president.
A. G. VAN DER LOO, lid en secret.

